

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2156/23
22.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Весне Филиповић, председника већа, Олге Арсовић и Татјане Обренчевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Александар Радивојевић из Београда, ул. Светозара Ђоровића 13, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник адвокат Стеван Костић из Београда, ул. Бирчанинова 44, ради утврђења права својине по основу стицања у браку, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 6200/19 од 22.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 6200/19 од 22.12.2022. године, у другом и четвртном ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 6200/19 од 22.12.2022. године у трећем ставу изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилња АА тражила да се обавезе тужени ББ да јој плати износ од 142.581,88 динара са законском затезном каматом почев од 22.12.2022. године до исплате, и износ од 363.600,00 динара са законском затезном каматом почев од 06.10.2022. године до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима садржано у петом ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду П 6200/19 од 22.12.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилња да туженом на име трошкова првостепеног и другостепеног поступка плати износ од 646.970,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до исплате, док се **ОДБИЈА** као неоснован захтев тужиље за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом, првим ставом изреке дозвољено је преиначење тужбе према поднеску тужиље од 07.04.2022.године. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља АА тражила да се утврди да је сувласник са 1/2 идеалних делова на непокретности - двособном стану број 17 укупне површине 57,30м², на мансарди стамбене зграде у улици ... у ..., што би тужени ББ био дужан да призна и трпи. Трећим ставом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени ББ да тужиљи АА плати износ од 142.581,88 динара са законском затезном каматом почев од 22.12.2022. године до исплате и 363.600,00 динара са законском затезном каматом почев од 06.10.2022. године као дана вештачења до исплате, све у року од 15 дана. Четвртим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се тужени обавезе да јој исплати на досуђени износ од 142.581,88 динара законску затезну камату за период од 02.12.2012. године до дана пресуђења, на досуђени износ од 363.600,00 динара законску затезну камату почев од 03.03.2022. године до 06.10.2022. године, и преко досуђеног износа од 363.600,00 динара до траженог износа од 503.750,00 динара за износ од 140.150,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.03.2022. године, до коначне исплате. Петим ставом изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против ове пресуде тужиља је изјавила благовремену жалбу побијајући исту у другом, четвртм и петом ставу изреке, из свих законских разлога. Тражила је одређене трошкове другостепеног поступка.

Тужени је изјавио благовремену жалбу, побијајући пресуду у трећем и петом ставу изреке из свих законских разлога. Тражио је одређене трошкове другостепеног поступка.

Испитујући правилност пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП (Службени гласник РС” бр.72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/20 и 10/2023-др.закон), апелациони суд је оценио да је жалба тужиље неоснована а жалба туженог је основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности.

Неосновано се указује жалбом тужиље да је првостепени суд требало да одлучи пресудом због пропуштања, јер из списка произлази да је таква пресуда (Првог основног суда у Београду П 12894/13 од 18.07.2016. год), већ била донета у овом поступку, па укинута решењем Апелационог суда у Београду Гж 851/17 од 26.07.2017. године. Разлог укидања је то што нису били испуњени законски услови прописани чланом 350 ЗПП за доношење такве пресуде и предмет је враћен са налогом да суд након припремног рочишта спроведе доказни поступак, те по разрешењу спорних питања одлучи о тужбеном захтеву, што је и учињено. Због тога су без утицаја жалбени наводи тужиље којима се указује да није образлагана уредност одговора на тужбу.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени су закључили брак 15.05.1983. године, у ком су добили двоје сада пунолетне деце и то сина ВВ рођеног

1985. године и ћерку ГГ рођену 1992. године. Фактичка брачна заједница је прекинута почетком децембра 2012. године, а брак је разведен пресудом Првог основног суда у Београду П2 5966/12 од 18.02.2013. године која је правноснажна 20.03.2013. године. Парничне странке су од закључења брака 1983. године па до 2002. године живеле са родитељима туженог на ... у стану број 18 у улици ..., површине 45м² чији је власник био отац туженог ДД. Тужени је са својим родитељима ДД и ЋЋ закључио уговор о доживотном издржавању који је оверен пред Трећим општинским судом у Београду З Р 480/96 дана 16.09.1996. године којим му родитељи након своје смрти као накнаду за дато издржавање остављају у власништво стан у ... Овај уговор није раскинут, поништен нити је утврђена његова ништавост, а тужила и тужени су извршавали обавезе по овом уговору. Отац туженог је, као власник стана број 18 у улици ..., уговором о купопродаји овереним под Ов бр.768/2002 од 19.06.2002. године пред Петим општинским судом у Београду, тај стан продао за уговором назначену цену од 1.500.000,00 динара а која је износила између 63.000,00 и 65.000,00 марака или евра јер се у то време мењала валута, те је истог дана тужени ББ као купац купио спорни стан број 17 укупне површине 57,30м² на мансарди стамбене зграде у улици ... у ..., за уговором назначену цену од 1.699.441,00 динар, а реалну од 70.000 евра, при чему је тужила учествовала у плаћању разлике цене, као и отац туженог. Током трајања фактичке брачне заједнице, парничне странке су стекле и аутомобил марке “Renault Laguna” ...(сада ...), који је произведен 2002. године, купљен као полован за износ од 5-6.000 евра. У току трајања брачне заједнице стекли су и покретне ствари, посебно побројане, чија је вредност утврђена из допунског налаза и мишљења судског вештака актуара Олгице Јевремовић од 06.10.2022. године, у укупном износу од 984.500,00 динара.

Из овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да предметни стан, иако је купљен за време трајања фактичке брачне заједнице странака на име туженог, не представља заједничку имовину парничних странака, већ представља посебну имовину туженог. Ово због тога што је највећи део купопродајне цене плаћен од новца који му је дао отац након продаје стана у ком су претходно живели а који је предмет наведеног уговора о доживотном издржавању, док је остатак цене, што је највише 7 хиљада марака (разлика цене добијене за стан на ... и плаћене за стан у ...), плаћен од уштеђевине странака и од оца туженог. Што се тиче уговора о доживотном издржавању закљученог 1996. године, закључио је да су у испуњавању обавеза по конкретном уговору које је тужени преузео према својим родитељима, учествовали тужени и тужила која је са њим била у браку и то не само до куповине спорног стана на име туженог 2002. године, већ све до престанка фактичке брачне заједнице почетком децембра 2012. године, јер су обе странке са заједничком децом и родитељима туженог живе у породичном домаћинству где су имали поделу послова, а тужила је учествовала у плаћању рачуна, куповини хране, одржавању стана и водила је бригу о деци. Закључио је и да је наведени уговор о доживотном издржавању фактички измењен сагласношћу воља уговорних страна 2002. године без закључивања анекса уговора, утолико што је тужени као купац по уговору, одмах постао власник спорног стана, али су и даље остале обавезе према примаоцима издржавања у чијем испуњењу је и тужила учествовала све до фактичког престанка брачне заједнице. Међутим, код чињенице да су у моменту престанка фактичке брачне заједнице странака, оба примаоца издржавања били живи а да тужила надаље од децембра 2012. године није учествовала у извршавању уговорних обавеза по овом уговору, што значи у

дужем временском периоду ни према једном од прималаца издржавања, по налажењу првостепеног суда не може се прихватити тврдња тужиље да спорни стан представља заједничку имовину коју је тужиља стекла током трајања брака са туженим, испуњењем обавеза из наведеног уговора о доживотном издржавању, већ исти представља посебну имовину туженог. Због тога је одбио тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је сувласник са уделом од 1/2 идеалног дела према законској претпоставци из члана 180 Породичног закона, налазећи да у конкретном случају она може истаћи само облигационо-правни захтев за исплату износа чијим плаћањем је учествовала у разлици купопродајне цене.

Првостепени суд је даље, полазећи од законске претпоставке и налаза и мишљења вештака актуара, нашао да наведене покретне ствари представљају заједничку имовину, те је позивајући се на одредбе чл. 171 став 1, 177, 180, 183, 185 и 190 Породичног закона, те чл.194 став 1 и 197 Закона о наслеђивању, нашао да је основан тужбени захтев којим је тужиља тражила да се тужени обавезе да јој исплати половину утврђене вредности тих покретних ствари, и то половину вредности возила у траженом износу од 142.581,88 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате, и половину вредности осталих покретних ствари у износу од 360.600,00 динара са законском затезном каматом почев од дана допунског вештачења до исплате. Укупну вредност покретних ствари утврђену вештачењем, умањено је за вредност ствари које је нашао да не представљају заједничку имовину, и то за ствари које се налазе у дечијим собама и за кревет родитеља туженог, па је у том делу одбио тужбени захтев, као и законску затезну камату на досуђене износе, тражену од ранијег периода доспећа од досуђеног.

Апелациони суд оцењује одлуку из другог става изреке ожалбене пресуде као правилну и закониту, мада не у потпуности из датих разлога.

Наиме, полазећи од чињенице да је тужени 1996. године закључио уговор о доживотном издржавању са својим родитељима, а да је стан који је предмет тог уговора продат 2002. године, када је углавном од новца добијеног продајом (најмање 63.000 од 70.000 што чини 90%), купљен предметни стан на име туженог, погрешно је првостепени суд применио материјално право када је закључио да су на овај начин уговорне стране уговора о доживотном издржавању, анексирале тај уговор. Насупрот таквом схватању, апелациони суд је становишта да је самим тим, сагласношћу уговорних страна, раскинут уговор о доживотном издржавању, јер је продајом стана престао да постоји предмет обавезе па је испуњење обавезе прималаца издржавања постало немогуће. Закључак да је дошло до неформалног анексирања уговора о доживотном издржавању је неправилан, јер је чл. 195 Закона о наслеђивању, за уговор о доживотном издржавању прописана свечана форма овере (пред судијом или јавним бележником), па би и анекс производио правно дејство само ако би био закључен у истој форми, сходно чл. 67 став 2 Закона о облигационим односима, што овде неспорно није случај. Осим тога, закључак о анексу не произлази из утврђеног чињеничног стања да су родитељи туженог њему дали новац добијен продајом свог стана, а он истог дана претежно од тог новца на своје име купио други стан, већ је апелациони суд оценио да је правна природа таквог давања поклон, због чега се применом чл. 168 став 2 Породичног закона, опет долази до истог закључка до ког је дошао и првостепени суд, да предметни стан представља посебну имовину туженог. Будући да је утврдио да

је тужила у мањем делу учествовала у плаћању купопродајне цене, та чињеница не даје право на захтев за утврђење (су)својине, већ само право на потраживање у новцу, сразмерно свом доприносу, а то није био предмет тужбеног захтева.

Код изнетог правног становишта другостепеног суда, да се продаја стана који је предмет уговора о доживотном издржавању и куповина другог стана, не може сматрати анексом уговора о доживотном издржавању, већ споразумним раскидом тог уговора, те поклоном новца туженом да би куповином стана постао власник истог, то су без утицаја тужилини наводи да би њено учествовање у испуњењу обавеза из уговора о доживотном издржавању могло да води стицању удела у праву својине на новом стану – купљеном од новца који је тужени као купац, добио на поклон. Ово због тога што тужени овај стан није стекао радом – испуњењем обавеза из уговора о доживотном издржавању, па то није могла ни тужила, учествовањем у испуњењу тих обавеза. Следом наведеног, због тога што предметни стан није стечен заједничким радом у току трајања брака, тај стан не потпада под режим заједничке имовине супружника, већ је то посебна имовина туженог, и зато је неоснован тужбени захтев у овом делу. Тужила би на основу чињенице (под условом да исту докаже) да је испуњавала заједно са туженим обавезу издржавања према његовим родитељима, као и да је део цене предметног стана (а то је не више од 10%) плаћен из заједничке уштеђевине, основано могла да истакне облигационоправни захтев, али то није тражила. Због тога се правилност одлуке у овом делу није могла довести у сумњу ни осталим некоментарисаним жалбеним наводима тужиле, који се због тога посебно не образлажу, те је другостепени суд потврдио као правилну одлуку из другог става изреке, применом чл. 390 ЗПП.

Са друге стране, чл. 177 Породичног закона, прописано је да се деобом заједничке имовине, у смислу овог закона, сматра утврђивање сувласничког односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини, док је чланом 180 истог закона, прописано да ако супружници не могу да се споразумеју о деоби заједничке имовине, деобу заједничке имовине врши суд (судска деоба), при чему се претпоставља се да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки. Наведеним одредбама, супружнику је дато право на захтев за деобу, конкретно захтев за утврђење стварноправног удела у заједничкој имовини. Међутим, захтев којим се тражи обавезивање једног од супружника као заједничара на стварима које представљају заједничку имовину у смислу наведеног чл. 177 Породичног закона, да другом заједничару исплати новчану противвредност те имовине, нема упориште у наведеним одредбама, нити у другим одредбама материјалног права. Због тога је другостепени суд тај захтев, заједно са законском затезном каматом на тражене новчане износе, преиначењем првостепене пресуде, одбио као неоснован о ком је одлучено трећим ставом изреке, применом чл. 394 тачка 4 ЗПП. Код тако заузетог правног става, да такав облигационо-правни захтев нема упориште у материјалном праву, па је у целости неоснован, применом чл. 390 ЗПП, потврђена је као правилна одлука из четвртог става изреке, којом је тај захтев делимично одбијен као неоснован, која се неосновано, а без указивања на посебне разлоге, побија жалбом тужиле.

Како је другостепени суд преиначио првостепену пресуду, то је применом чл. 165 став 2 ЗПП, одлучио о трошковима целог поступка. Тако, применом чл. 153, 154, 163 ЗПП, одлучујући у оквиру опредељеног трошковника, туженом који је у целости успео у спору, признао је трошкове за састав одговора на тужбу и 5 образложених

поднесака по 22.500,00 динара, заступање на 11 одржаних рочишта по 24.000,00 динара, приступ на 7 неодржаних рочишта по 12.750,00 динара, састав 2 жалбе по 45.000,00 динара, све обрачунато по Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време закључења главне расправе, збирно 578.250,00 динара, као и судску таксу за жалбу и одлуку по жалби од по 34.360,00 динара одмерену према вредности предмета спора ожалбене одлуке, сходно Таксеној тарифи из Закона о судским таксама, што све укупно даје износ од 646.970,00 динара. На овај износ, сходно чл. 277 ЗОО, те чл. 345 ЗПП, тужени има право и на законску затезну камату почев од дана наступања услова за извршење до исплате. Применом истих одредаба, одбио је захтев тужиле за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка јер она није успела у спору. Стога је Апелациони суд у Београду одлуком као у трећем ставу изреке ове пресуде, одлучио о захтевима странака за накнаду трошкова целог поступка, применом чл. 401 тачка 3 ЗПП преиначујући ожалбено решење о трошковима поступка.

Председник већа-судија,
Весна Филиповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић